

HIENLTH

Chủ đề 4: Thiết kế Phần mềm (tt)

USER INTERFACE DESIGN

people

recent

all + what's new

"Heading to the gym now"

Victor Stehmann 2

Williams Live
Updated his status 23 minutes ago
"Taking the grandkids to the zoo."

Sl i Bassli

Facebook
Written on Luis Alverca's wall
"Thank you for showing me around yesterday. I really like the new downtown area and that wine bar."

A at Kerry 5

Facebook
Written on Alicia Thorber's wall
"Me waves today! I cannot believe many people were at the beach! See you again sometime. Next week!"

Amy Alberts

Dave Alexander

Luis Alverca

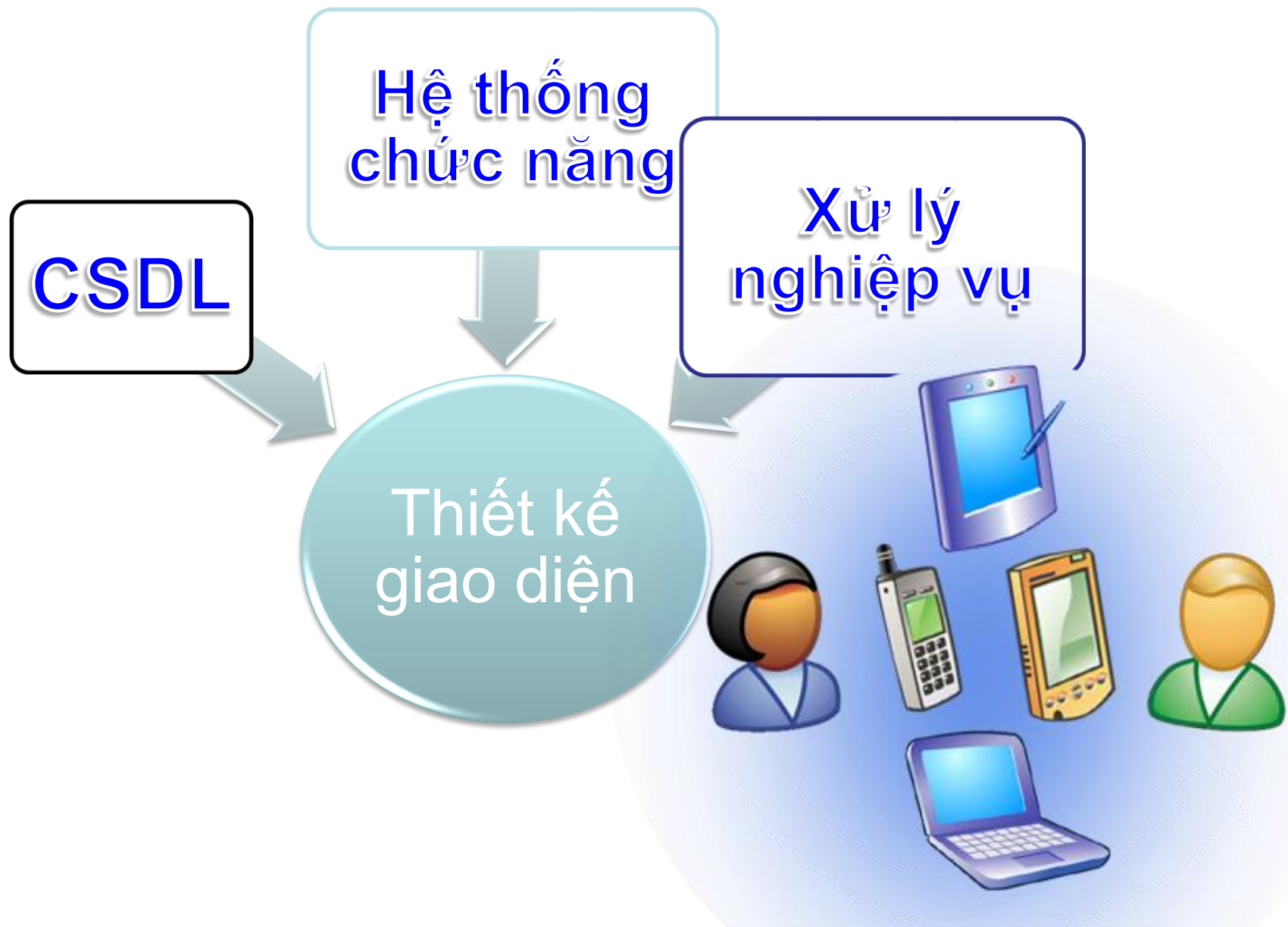

Nội dung

- Khái niệm giao diện
- Các thành phần giao diện
- Phân loại màn hình
- Một số tiêu chí thiết kế màn hình
- Sơ đồ màn hình, sitemap
- Mô tả chi tiết màn hình

Khái niệm giao diện

- Giao diện là gì?
  - Phần mềm không hoạt động độc lập mà luôn giao tiếp với:
    - Người sử dụng
    - Các hệ thống liên quan
  - cần thành phần chuyên trách giao tiếp:
Giao diện

Khái niệm giao diện

- Đặc điểm:
  - Nơi diễn ra tương tác
  - Định nghĩa cách thức giao tiếp
  - Tiếp nhận thông tin
  - Phản hồi thông tin
- Phân loại:
  - Giao diện người dung (User interface)
  - Giao diện lập trình (Programming interface)

Khái niệm giao diện

- Thiết kế giao diện người dùng:
  - Lập danh sách màn hình
    - Xác định ngữ cảnh giao tiếp
    - Dựa vào tình huống sử dụng (Use Case)
  - Xây dựng sơ đồ màn hình
    - Chuyển tiếp giữa các ngữ cảnh
    - Mối quan hệ giữa các màn hình
  - Bố trí các thành phần màn hình
    - **Sắp xếp các đơn vị giao diện màn hình**
  - Đặc tả màn hình
    - **Mô tả các thành phần màn hình**
    - **Mô tả kịch bản sử dụng**

Các thành phần của giao diện

Giao dịch điện tử

liệu điện tử

Giao diện tương tác

Giao diện

Giao diện kết xuất

Giao diện nhập liệu

Multimedia

Xử lý thông tin

Tìm kiếm thông tin

Các thành phần giao diện

- Thành phần tiếp nhận thông tin
  - Ra lệnh: **Button**
  - Nhập liệu: **TextBox**
  - Lựa chọn: **ComboBox**, **ListBox**, **CheckBox**, **RadioButton**

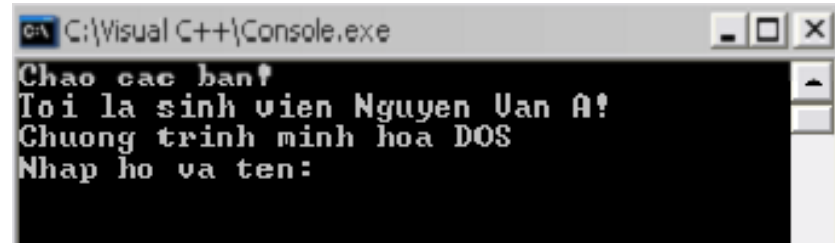
Các thành phần giao diện

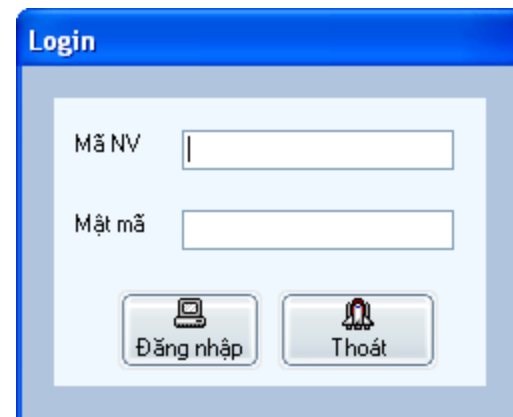
- Thành phần phản hồi thông tin
  - Thông tin đơn: Label, **Textbox**, MessageBox
  - Thông tin phức: ListView, **GridView**, Report

Phân loại giao diện

- Giao diện DOS

- Giao diện Windows

- Giao diện Web

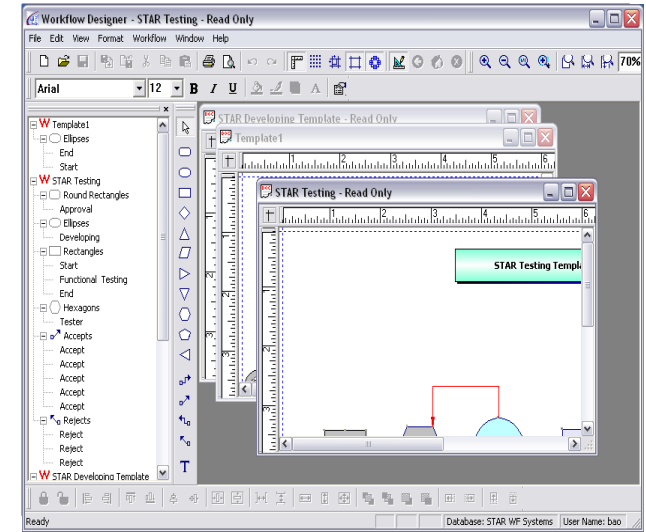
Các thành phần giao diện đồ họa - GUI

❖ Dialog

- Có một cửa sổ làm việc
- Thường có kích thước cố định
- Thường không có menu bar

❖ SDI – Single Document Interface

- Có một cửa sổ làm việc
- Cho phép thay đổi kích thước cửa sổ (Resizable)
- Không có cửa sổ con

❖ MDI – Multiple Document Interface

- Có một cửa sổ làm việc chính (Main frame) và nhiều cửa sổ con (Child Frame)
- Cho phép thay đổi kích thước cửa sổ (Resizable)
- Cho phép Minimize/Maximize/Close/Arrange/Cascade cửa sổ con

Calculator

Paint

Workflow Editor

Phân loại màn hình

- Màn hình đăng nhập
- Màn hình giới thiệu
- **Màn hình chính**
- Màn hình tác giả
- Màn hình danh mục
- Màn hình nhập liệu
  - Nhập liệu trực tiếp
  - Nhập liệu gián tiếp (import)
- Màn hình tra cứu
- Màn hình xử lý tính toán
- Màn hình thể hiện báo biểu/thống kê
- Màn hình thể hiện đối tượng: sơ đồ, cây, biểu tượng...

Màn hình đăng nhập

- Hình thức thể hiện

Đăng nhập hệ thống

CHƯƠNG TRÌNH:
QUẢN LÝ HỌC SINH
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Thông tin đăng nhập

Tên người dùng:

Mật khẩu đăng nhập:

Form Title

User Name

Password

Login

Mã NV

Mật mã

Màn hình đăng nhập

Đăng nhập Google

Tên người dùng

Mật khẩu

Đăng nhập

Duy trì trạng thái đăng nhập
Không thể truy cập vào tài khoản của bạn?

Chưa có tài khoản Yahoo!?

Tạo tài khoản

HOẶC

Đăng nhập bằng:

Facebook

Google

Đăng nhập Yahoo!

Tên Truy Nhập Yahoo!

(ví dụ free2rhyme@yahoo.com)

Mật khẩu

Giữ chế độ đăng nhập
(Bỏ chọn nếu dùng chung máy tính)

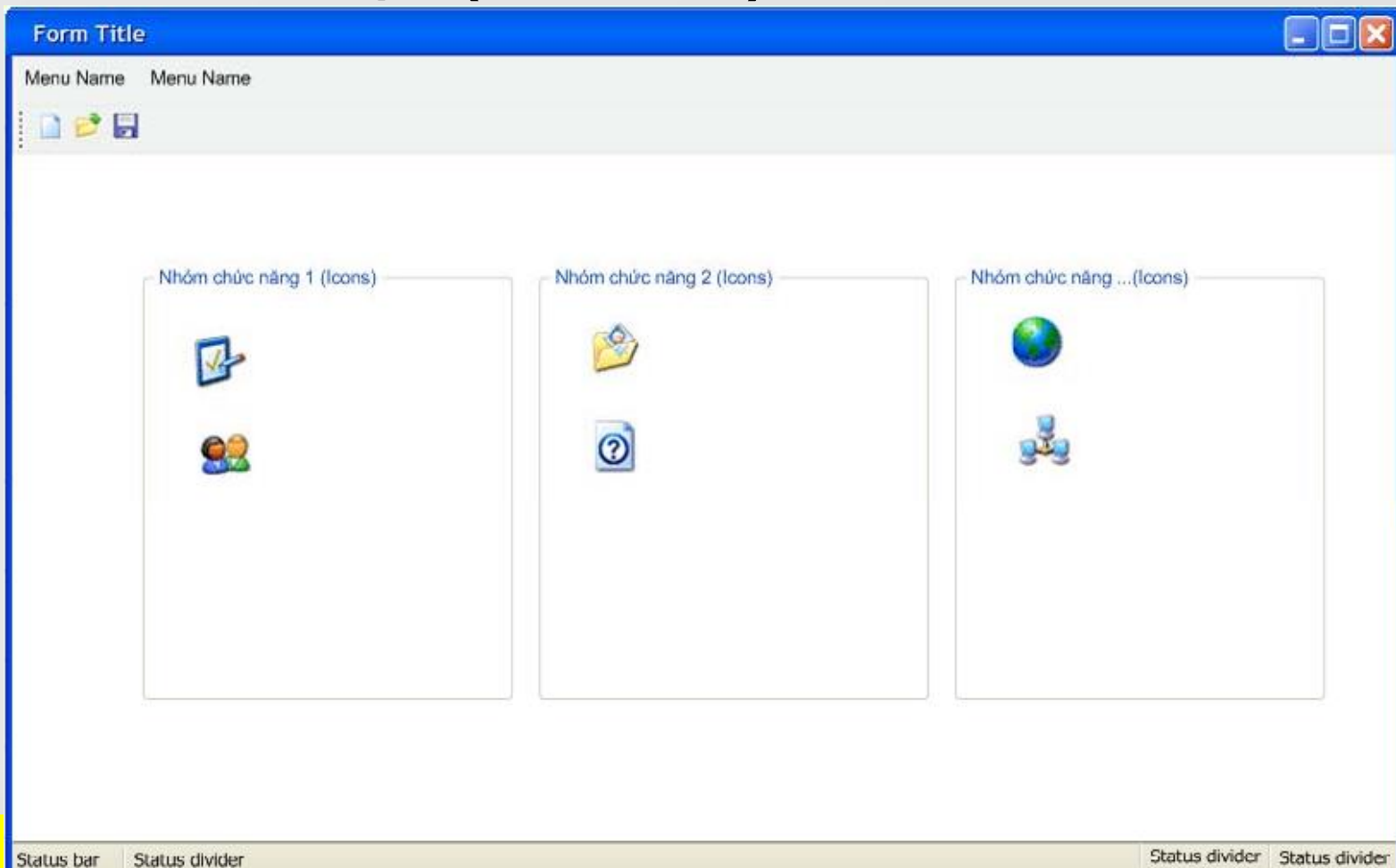
Đăng Nhập

Tôi không vào được tài khoản của mình
| [Trợ giúp về đăng nhập](#)

Màn hình chính

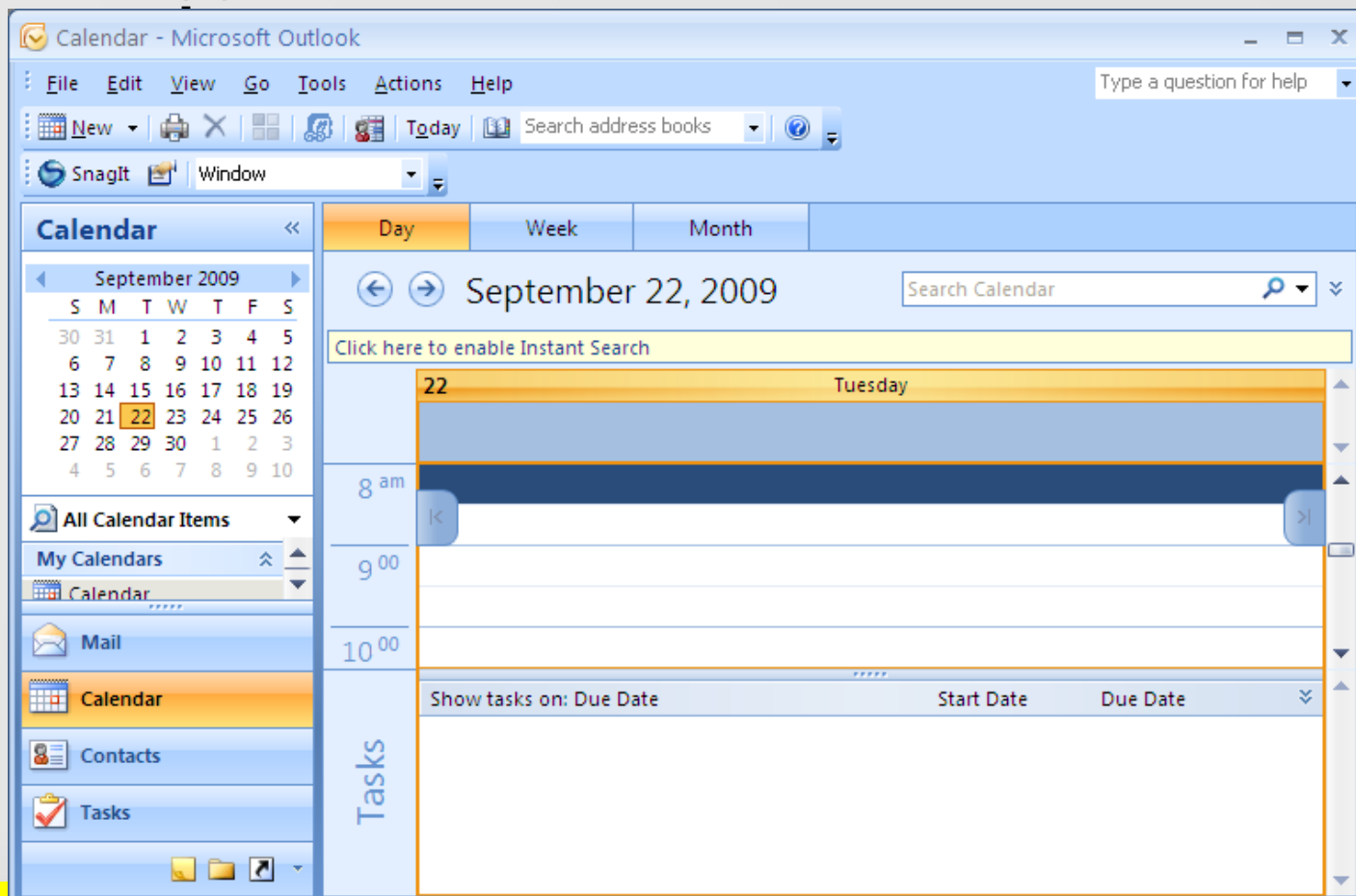
- Hình thức thể hiện (Windows)

Màn hình chính (Windows)

- Ví dụ minh họa

Màn hình chính (Windows)

- Ví dụ minh họa

Màn hình tra cứu

- Tiêu chuẩn tra cứu (Search/Filter)
  - Thiết kế cố định
    - Dễ thiết kế/lập trình
    - Không có tính mở rộng
  - Cho phép người dùng thêm/xóa các tiêu chuẩn trong quá trình tìm kiếm
    - Dễ dụng, mở rộng, tùy biến
    - Khó thiết kế/lập trình
    - Tham khảo: Microsoft Outlook 2007,...
  - Đối với danh sách (Grid, Sheet), cho phép người dùng chọn trực tiếp từ thanh filter (tương tự như Excel)

Màn hình tra cứu

- Hình thức thể hiện

Tiêu chí
cố định

Form Title

Vùng hiển thị tiêu chuẩn tra cứu

Tiêu chí 1 Tiêu chí 2

Tiêu chí 3 Tiêu chí 4

Tiêu chí 4 Tùy chọn 1 Tùy chọn 2 Tùy chọn 3 Tùy chọn 4

Vùng hiển thị kết quả tra cứu và các thao tác liên quan

Enter Text	Enter Text	Enter Text	Enter Text

Vùng hiển thị các thao tác liên quan đến kết quả tra cứu

Màn hình tra cứu

- Hình thức thể hiện

Tiêu chí cố định

Form Title

Vùng hiển thị tiêu chuẩn tra cứu

Tiêu chí 1 Tiêu chí 2

Tiêu chí 3 Tiêu chí 4

Tiêu chí 4 Tùy chọn 1 Tùy chọn 2 Tùy chọn 3 Tùy chọn 4

Vùng hiển thị kết quả tra cứu và các thao tác liên quan

Enter Text	Enter Text	Enter Text	Enter Text

Vùng hiển thị các thao tác liên quan đến kết quả tra cứu

Quy tắc thiết kế giao diện

Nguyên tắc	Mô tả
Quen thuộc với người dùng	Giao diện nên dùng các thuật ngữ và khái niệm rút ra từ kinh nghiệm của những người sẽ dùng hệ thống nhiều nhất.
Nhất quán	giao diện cần nhất quán sao cho các thao tác gần giống nhau có thể được kích hoạt theo cùng kiểu.
ngạc nhiên tối thiểu	Người dùng không bao giờ bị bất ngờ về hành vi của hệ thống.
khôi phục được	Giao diện nên có các cơ chế cho phép người dùng khôi phục lại tình trạng hoạt động bình thường sau khi gặp lỗi.
hướng dẫn người dùng	Giao diện nên có phản hồi có nghĩa khi xảy ra lỗi và cung cấp các tiện ích trợ giúp theo ngữ cảnh.
người dùng đa dạng	Giao diện nên cung cấp các tiện ích tương tác thích hợp cho các loại người dùng hệ thống khác nhau.

Quy tắc thiết kế giao diện

- Quy tắc về màu sắc:
  - Dùng màu nhất quán
  - Giới hạn số lượng màu
  - Không dùng màu sắc sỡ
  - Cần trọng các màu tương phản
  - Tránh lạm dụng màu sắc trong trình bày

Quy tắc thiết kế giao diện

- **Tính nhất quán**
  - Màu sắc
  - Vị trí của các đối tượng
  - Sử dụng ký hiệu
- **Tính trực quan**
  - Hình thức thể hiện

Quy tắc thiết kế giao diện

- Tính nhất quán:
  - Vị trí của đối tượng

Báo cáo

Danh sách nhân viên lãnh tiền thưởng

Phòng ban:

Xem danh sách   Thoát

Báo cáo

Danh sách nhân viên lãnh tiền lễ

Phòng ban:

Thoát   Xem danh sách

Không nhất quán

Quy tắc thiết kế giao diện

- Tính nhất quán:

Thông tin nhân viên

Thông tin nhân viên

Mã NV 001 Họ tên Nguyễn Công Phụ

Ngày sinh 28/10/1979 Địa chỉ 153/2 Hoàng Văn Thụ

Điện thoại 0913123456 Email Text6 Tôn giáo Phật giáo

Danh sách nhân viên

Thêm Xóa Sửa Ghi Không Thoát

Thông tin sinh viên

Thông tin sinh viên

Mã SV (*) 001 Họ tên (*) Nguyễn Công Phụ

Ngày sinh (*) 28/10/1979 Địa chỉ (*) 153/2 Hoàng Văn Thụ

Điện thoại 0913123456 Email Text6 Tôn giáo Phật giáo

Danh sách sinh viên

Thêm Xóa Sửa Ghi Không Thoát

Không nhất quán vì:

- Màn hình 1: sử dụng màu sắc để biểu diễn các thuộc tính bắt buộc.
- Màn hình 2: sử dụng ký hiệu (*) để biểu diễn các thuộc tính bắt buộc.

Quy tắc thiết kế giao diện

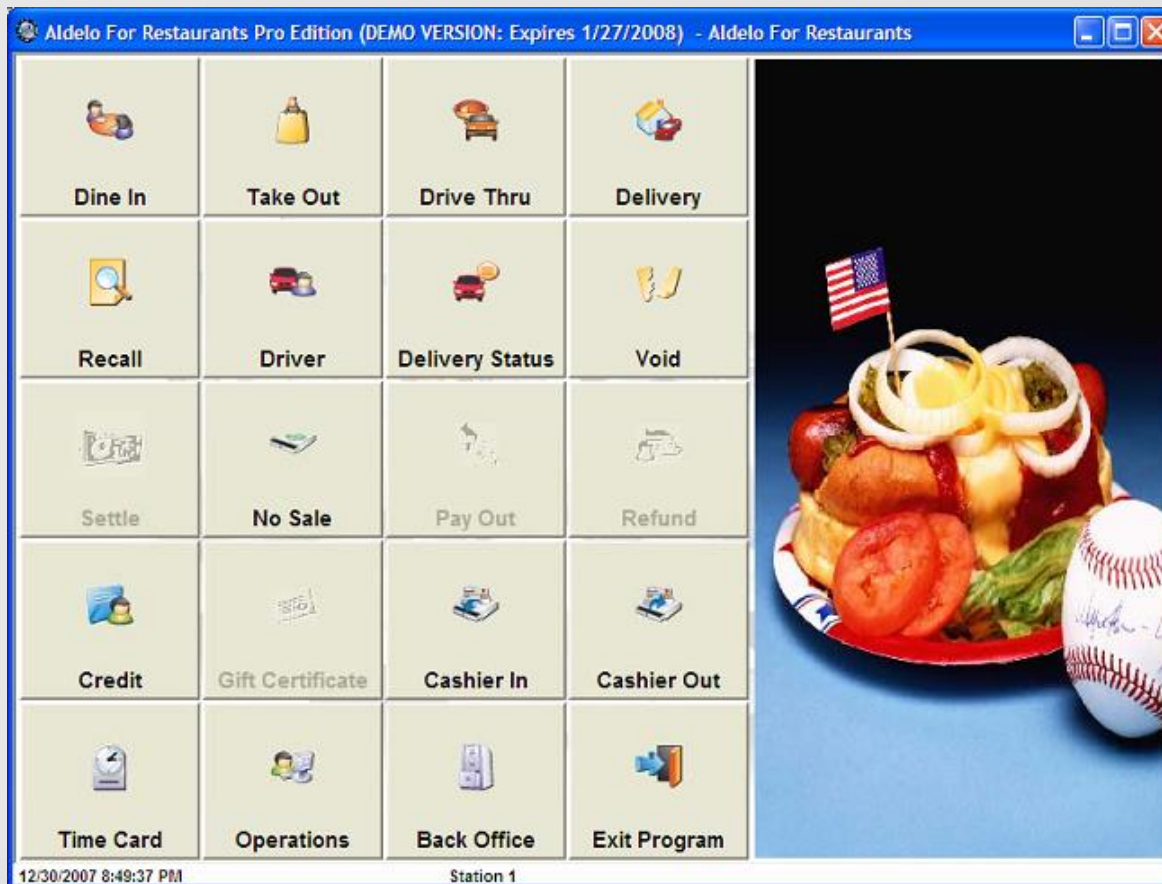
- **Tính trực quan**

- Hình thức thể hiện: sử dụng sơ đồ, biểu tượng, hình ảnh, cây để biểu diễn dữ liệu

Quy tắc thiết kế giao diện

- Tính trực quan

Quy tắc thiết kế giao diện

• Tính trực quan

Ngày   Chuyến bay   Hành khách   Dịch vụ   Thanh toán   Xác nhận   Hoàn thành

Chọn chỗ ngồi

Các danh mục và dịch vụ bổ sung

Chuyến bay VJ184 SGN-HAN

	A	B	C	D	E	F
1						
2						
3						
4						
5						

Ghi chú

- còn trống   đã chọn
- Hàng ghế gần lối thoát hiểm   Đặc biệt
- đã bị chọn/ không có

Xin Lưu ý

Với vé Skyboss, quý khách được chọn chỗ ngồi miễn phí.

Chúng tôi không đảm bảo cung cấp đúng chỗ ngồi lối thoát hiểm đã quý khách đặt trước và chỗ này có thể thay đổi mà không cần thông báo. Chỗ ngồi lối thoát hiểm (hàng ghế 12 và 14) chỉ có thể sắp xếp cho những hành khách người lớn và có khả năng hỗ trợ hành khách khác trong

Thông tin chuyến bay

Giá hiển thị theo tiền Vietnam Dong

Chuyến bay lượt đi

Từ: Ho Chi Minh   Đến: Ha Noi
Ngày khởi hành: 25/10/2015 Sun 14:00
Giá vé: 9,000
Phí: 270,000
Thuế: 19,900
Tổng cộng: 298,900

Tổng cộng: 298,900

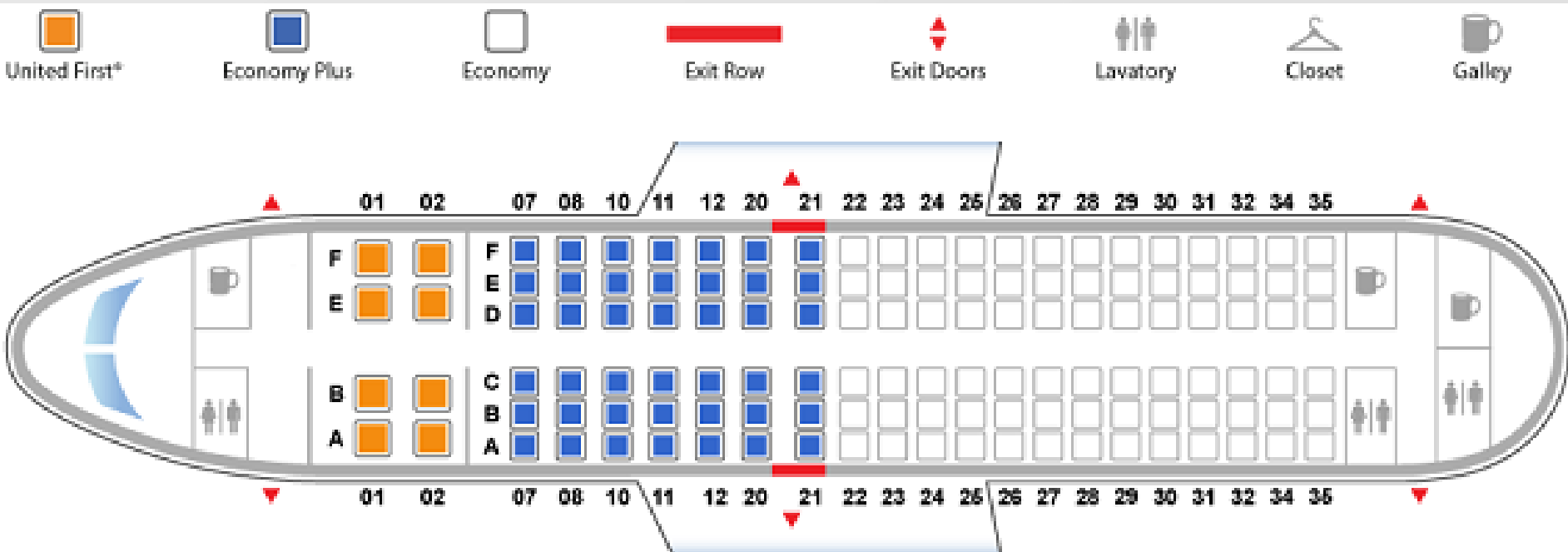
Số lượng hành khách

Người lớn: 1   Trẻ em: 0   Em bé: 0

Quy tắc thiết kế giao diện

- Tính trực quan

 Ghế đang chọn
  Có thể chọn
  Sofa
  Đã bán
  Trong khu vực khác

Screen

A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	A			
B	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	B			
C	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	C			
D	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	D			
E	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	E			
F	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	F			
G	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	G			
H	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	H			
I	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	I			
J	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	J
K	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	K
L	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	L
M	1	2	3																	M

Quy tắc thiết kế giao diện

- Quy tắc về thông báo:
  - Nhất quán
  - Lịch sự
  - Cô đọng nhưng dễ hiểu
  - Nên kèm diễn giải, gợi ý
  - Không dùng ngôn ngữ: đại chúng, chuyên dụng, kỹ thuật

Các thông báo lỗi

- Thiết kế thông báo lỗi là việc rất quan trọng
  - Các thông báo lỗi kém có thể dẫn đến việc người dùng không chấp nhận sử dụng một hệ thống.
- Các thông báo nên lịch sự, ngắn gọn, nhất quán và mang tính xây dựng.
- Nên xét đến background và kinh nghiệm của người dùng như là nhân tố quyết định khi thiết kế các thông báo lỗi.

Failed to start the virtual machine **OpenSolaris 609**.

Unknown error creating VM (VERR_GENERAL_FAILURE).

▼ Details

Result Code: NS_ERROR_FAILURE (0x80004005)
Component: Console
Interface: IConsole {0a51994b-cbc6-4686-94eb-d4e4023280e2}

OK

The computer cannot communicate with the device.

To communicate with the device, you need to configure the "RIM Network Device" interface. Open the Network Preferences, and you will be prompted to configure the new network interface. When finished, apply your changes, and reconnect your device.

Quit

Open Network Preferences

Select the interface and enter a name for the new service.

Interface: RIM Network Device

Service Name: RIM Network Device

Cancel

Create

Quy tắc thiết kế giao diện

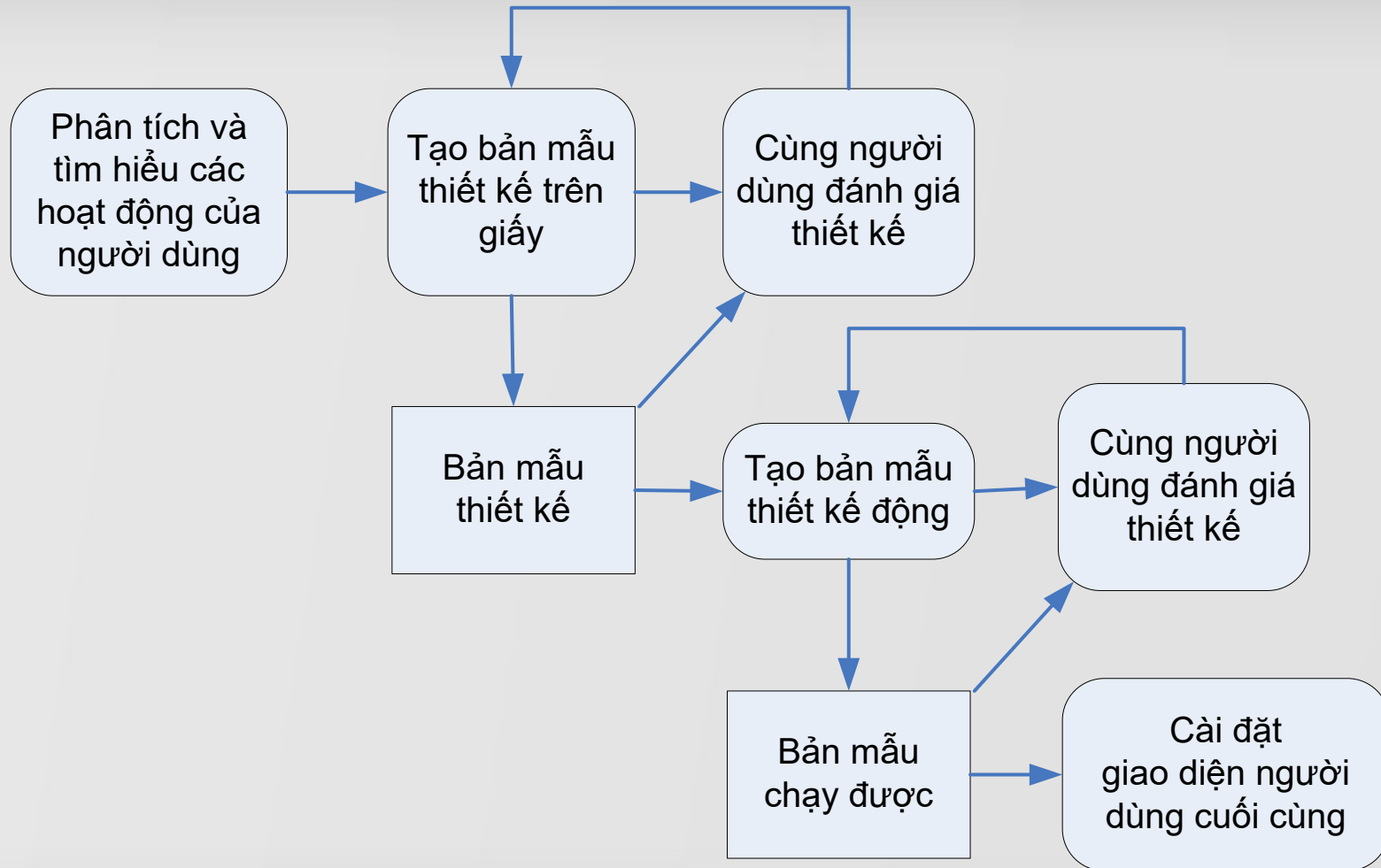
- Quy tắc về kiểm tra nhập liệu
  - Kiểm tra tất cả dữ liệu nhập
  - Dựa trên:
    - Ràng buộc tự nhiên
    - Ràng buộc nghiệp vụ
  - “Phòng bệnh hơn chữa bệnh”

Quy trình thiết kế UI

- Thiết kế UI là một quy trình lặp đi lặp lại với sự liên lạc chặt chẽ giữa người dùng và người thiết kế.
- Ba hoạt động chính trong quy trình:
  - **User analysis**: Tìm hiểu người dùng sẽ làm gì với hệ thống;
  - **System prototyping**: phát triển một loạt các bản mẫu để thử nghiệm;
  - **Interface evaluation**: thử nghiệm các bản mẫu cùng với người dùng.

Quy trình thiết kế

Quy trình thực hiện (làm bài)

1. Mục đích màn hình
2. Vẽ giao diện màn hình. Trong đó có ghi chú các control đặc biệt dạng ①, ②, ③, ④, ... và đánh dấu rõ các sự kiện dạng $\Rightarrow(1)$, $\Rightarrow(2)$, ...
3. Mô tả các control
4. Mô tả các sự kiện (biến cố) và cách xử lý

Mô tả các control

STT	Tên	Kiểu	Ý nghĩa	Ghi chú
1	txtHoTen	TextBox	Tên học sinh	Không được rỗng
2	txtDiemThi	TextBox	Điểm thi	Chỉ cho nhập số nguyên từ 0 đến 10
...	...	...	...	...

Mô tả sự kiện

STT	Điều kiện kích hoạt	Xử lý
0	Khởi động màn hình	???
1	Chọn lớp	???
...	...	...

Màn hình tra cứu học sinh theo lớp

Tên lớp ▼

Danh sách học sinh

STT	Họ tên	Giới tính	Ngày sinh	Địa chỉ

(1)

(0)

Câu hỏi và thảo luận

THIẾT KẾ MENU

Hệ thống thực đơn (Menu)

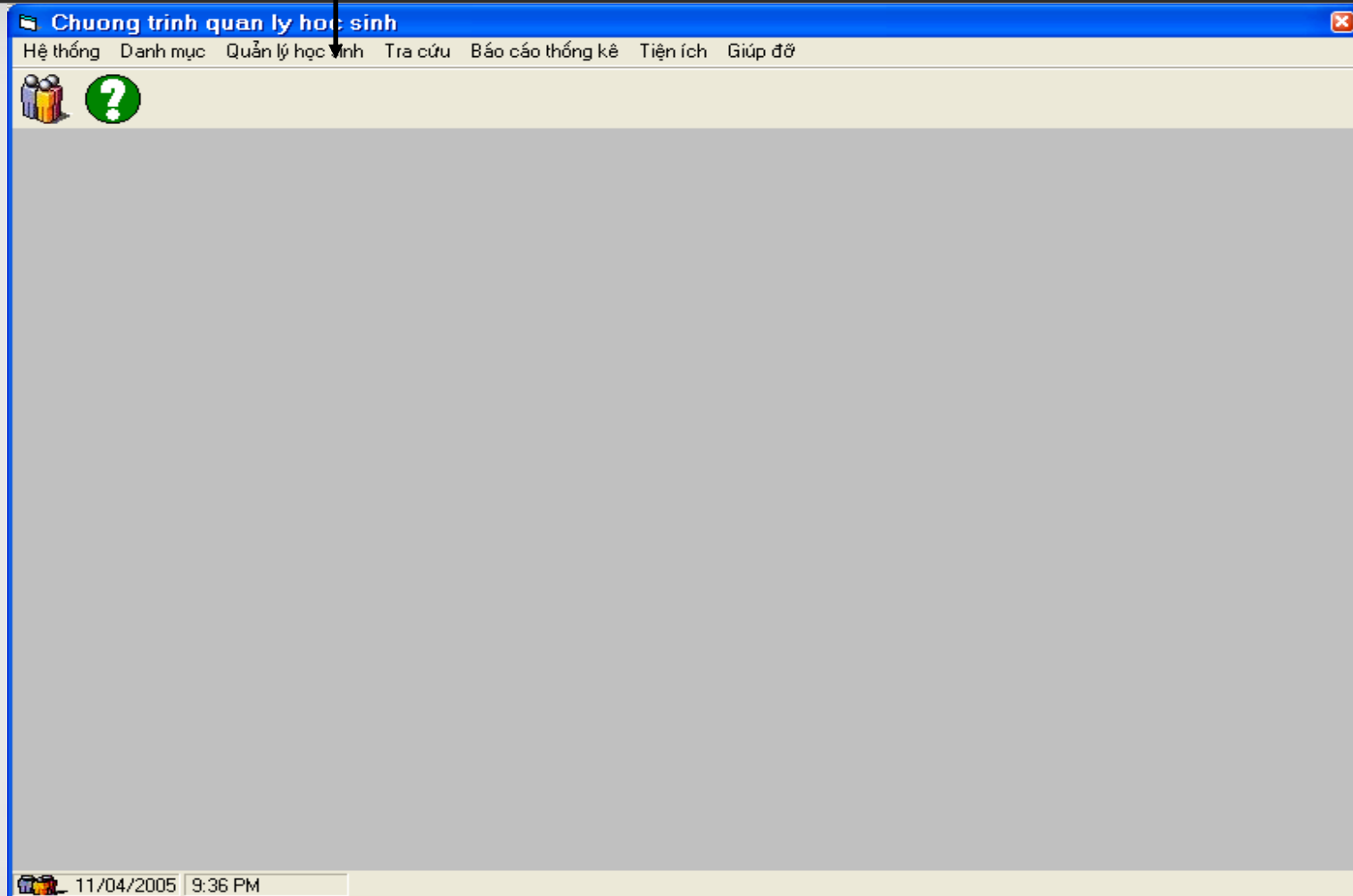

- Hệ thống thực đơn chính
  - Hệ thống thực đơn trong màn hình chính của mỗi phân hệ (module)
- Hệ thống thực đơn ngữ cảnh
  - Thực đơn sử dụng khi click chuột phải lên một hoặc một nhóm đối tượng trên màn hình
  - Thực đơn sử dụng khi click chuột phải lên một dòng trong lưới (Grid)

Giới thiệu Menu

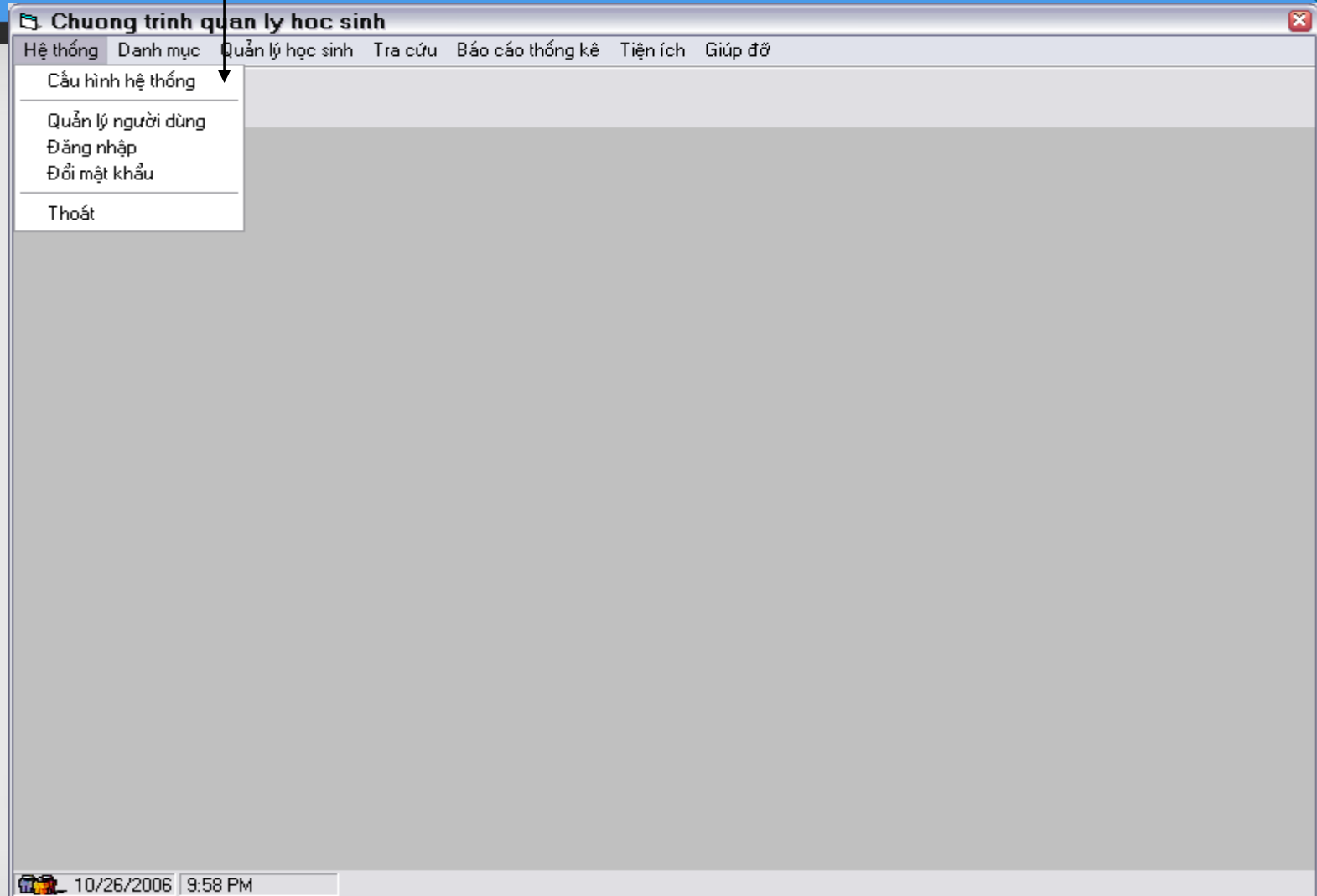
Menu Bar

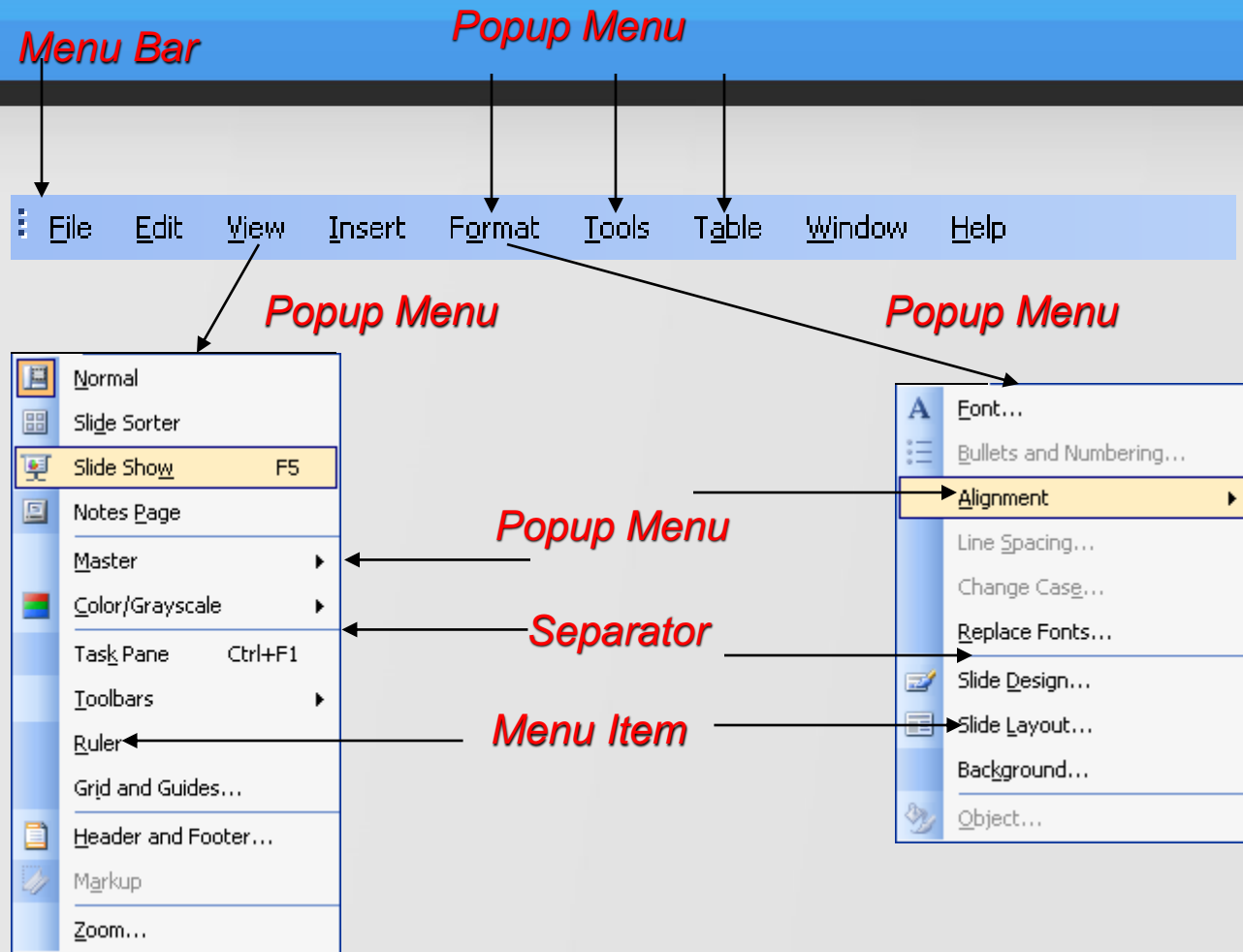
Giới thiệu Menu

Popup Menu

Các thành phần trên Menu bar

Tổ chức hệ thống thực đơn chính

- Hệ thống
- Danh mục
- Nhóm chức năng 1 (nghịệp vụ 1)
- Nhóm chức năng 2 (nghịệp vụ 2)
- Tra cứu
- Báo cáo (Report)
- Công cụ/tiện ích (Tools/Utilities)
- Trợ giúp (Help)

Tổ chức hệ thống thực đơn (Menu)

File Edit View Insert Format Tools Table Window MathType Help

File Edit View Insert Format Tools Slide Show MathType Window Help

- Hệ thống thực đơn Total Commander

Total Commander 7.0 - James Evans
Files Mark Commands Net Show Configuration Start

- Hệ thống thực đơn chương trình QL thư viện

Quan ly thu vien - [frmScreen]
Quản lý Hệ thống Quản lý Danh mục Quản lý mượn trả sách Tìm kiếm Thống kê

- Hệ thống thực đơn chương trình QL nhân sự

Ứng dụng quản lý Nhân viên
Nhân viên Đơn xin nghỉ phép Đơn vị Báo cáo

Hệ thống thực đơn

- Hệ thống
  - Cấu hình hệ thống
  - Đăng nhập
  - Đổi mật khẩu
  - Thoát
- Danh mục
  - Danh mục nhân viên
  - Danh mục quận huyện
  - Danh mục tỉnh thành
  - Danh mục hàng hóa

Hệ thống thực đơn

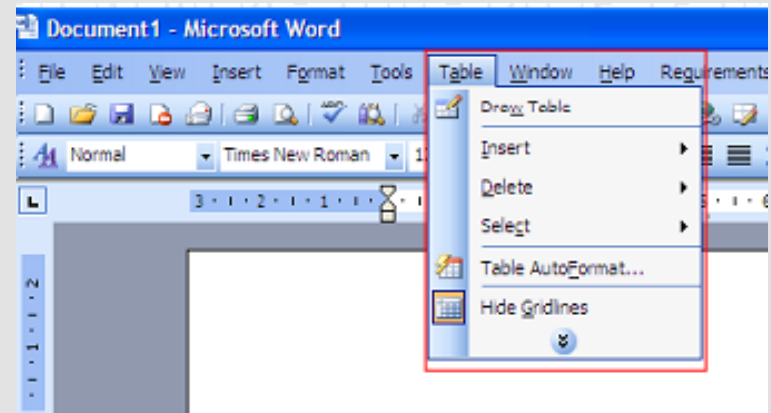
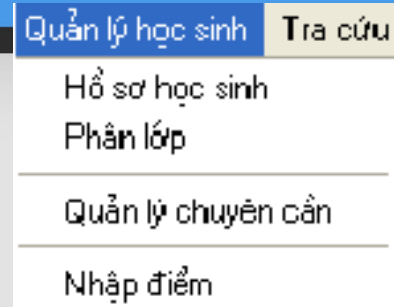

- Nhóm chức năng 1

- Chức năng 1.1
- Chức năng 1.2
- Chức năng 1.3
- Chức năng 1.4

- Nhóm chức năng 2

- Chức năng 2.1
- Nhóm chức năng 2.2
- Chức năng 2.3
- Chức năng 2.4

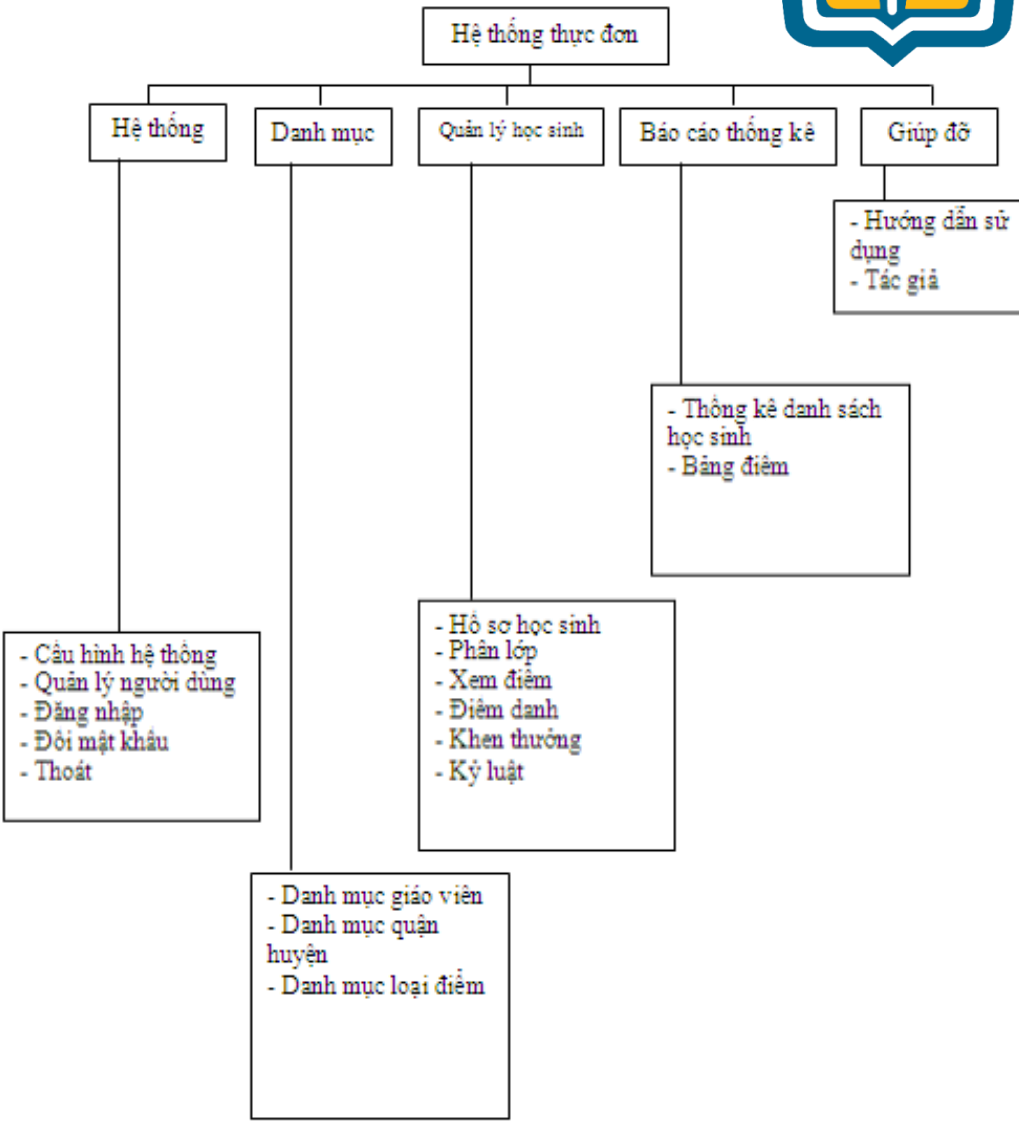

DEMO

Biểu diễn hệ thống thực đơn

• Ví dụ: hệ thống chức năng ứng dụng quản lý học sinh

Thiết kế báo cáo (Report)

- Phân loại Report
  - Report theo mẫu qui định
  - Report không theo mẫu
- Công cụ sử dụng
  - Sử dụng Tools và Controls
  - Sử dụng excel/word,...

Ví dụ minh họa report

1 of 1 100% Total:0

ỦY BAN NHÂN DÂN TP.HCM
PHÒNG THANH TRA
153/2 Hoàng Văn Thụ
ĐT: 9321213
-----oO-----

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự Do - Hạnh Phúc
-----oO-----

TP.Hồ Chí Minh, ngày ..... tháng ..... năm ....

BÁO CÁO DANH SÁCH HỒ SƠ CHƯA GIẢI QUYẾT

Loại hồ sơ : Dân sự
Từ ngày : 11/12/2002 Đến ngày: 15/12/2002

Ngày	Số hồ sơ	Người gửi	Địa chỉ	Điện thoại
Quận : Bình Thạnh		Số lượng hồ sơ : 3		
11/12/2002	HSDS100	Bùi Văn Lý	123 Phan Đăng Lưu	0908123456
12/12/2002	HSDS101	Nguyễn Công Phú	126 Lê Quang Định	
14/12/2002	HSDS130	Nguyễn Văn Hùng	345 Phan Văn Trị	
Quận : Phú Nhuận		Số lượng hồ sơ : 3		
11/12/2002	HSDS100	Bùi Xuân Giang	96 Huỳnh Văn Bánh	9321345-9632145
12/12/2002	HSDS101	Trịnh Minh Thành	126 Hai Bà Trưng	8245678
14/12/2002	HSDS130	Nguyễn Niệm Thoại Uyên	165 Nguyễn Kiệm	8456012 - 0903122345
Tổng cộng: 2 quận		Số lượng hồ sơ : 6		

Thiết kế báo cáo

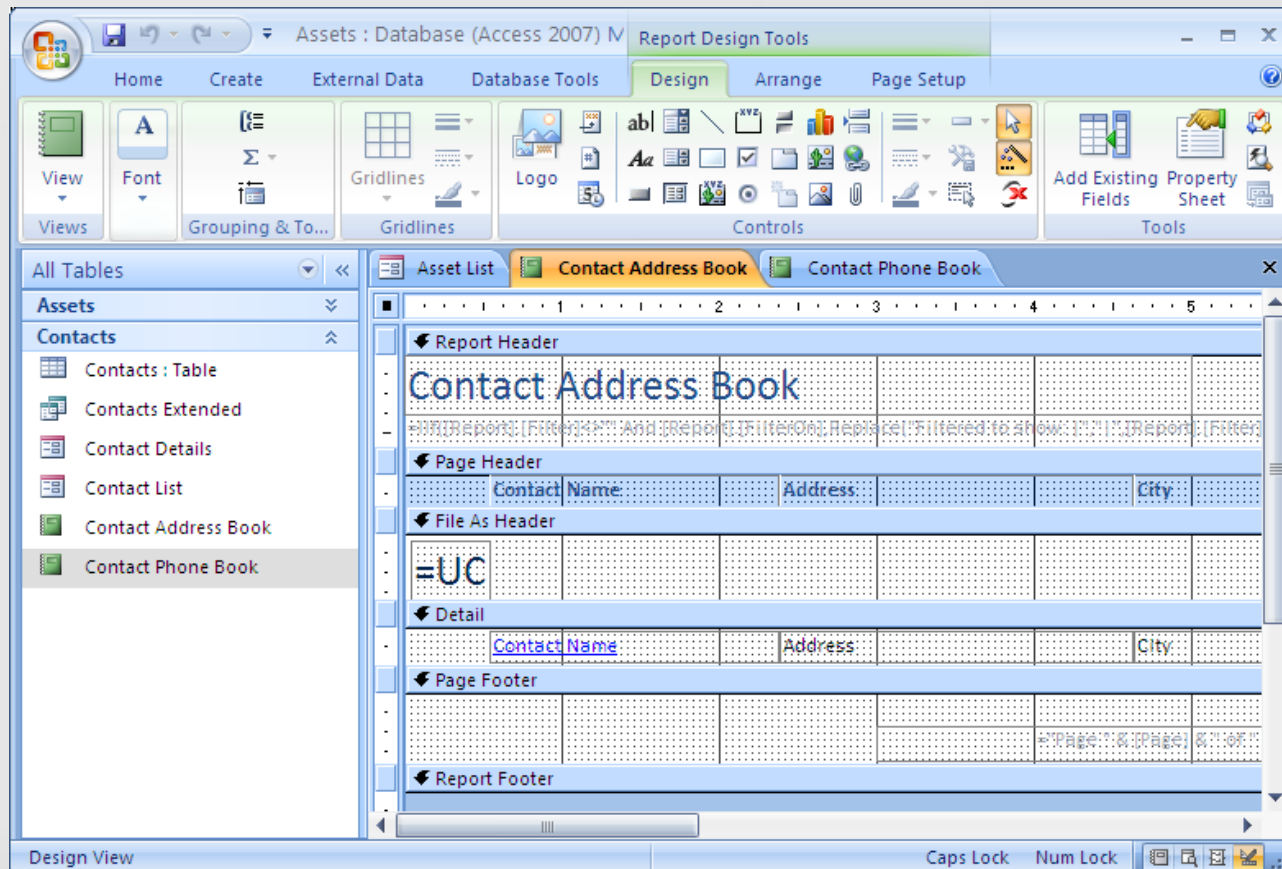

- Công cụ sử dụng
  - MS Access 2000/XP/2003
  - Crystal Report 8.5/9/10/11
  - ActiveReport - DataDynamics
  - C1Report – ComponentOne
  - MS Excel, Word,...
  - ...

Công cụ tạo Report

- MS Access 2000/XP/2003/2007

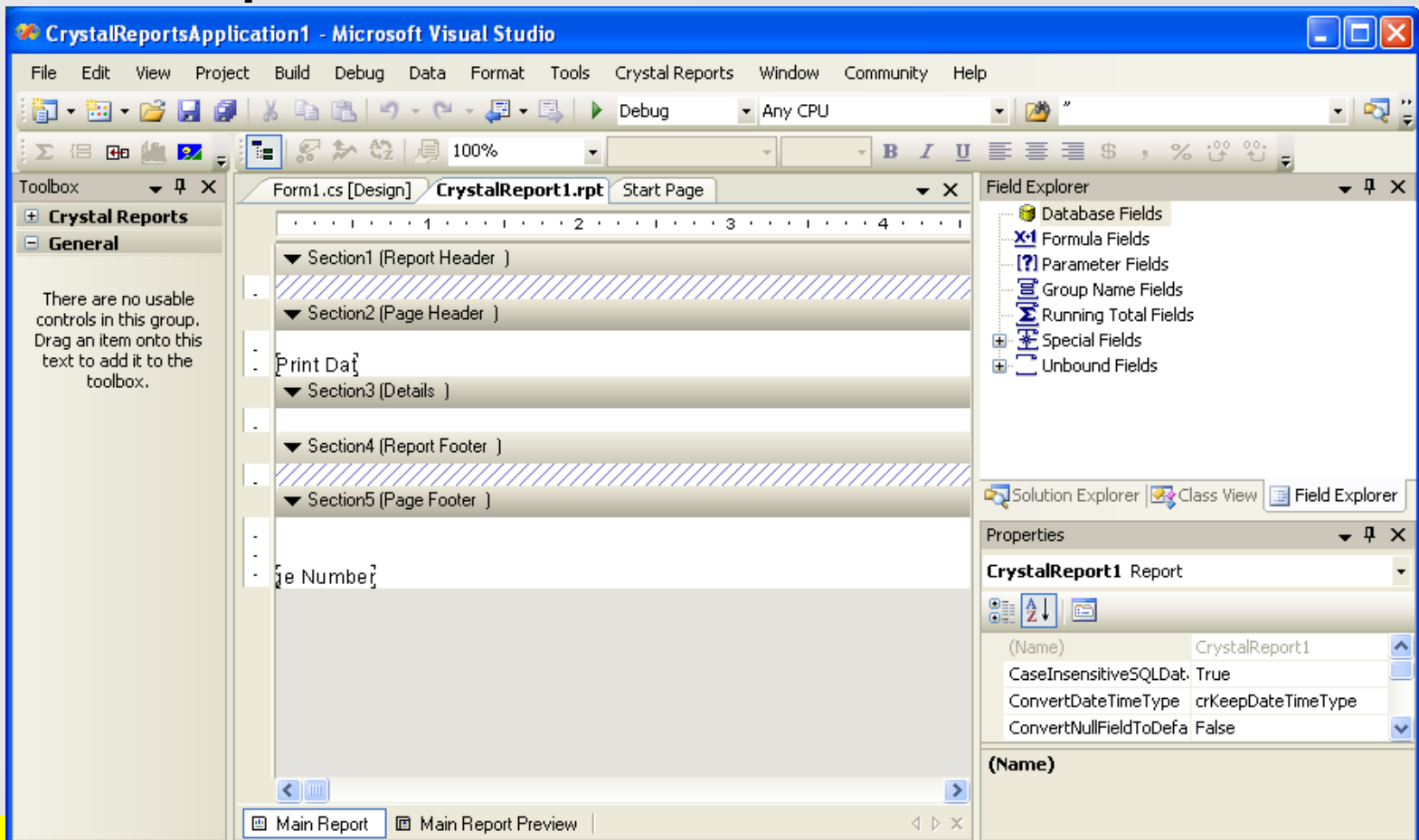

Công cụ tạo Report

- Crystal Report 8.5/9/10/11

Công cụ tạo Report

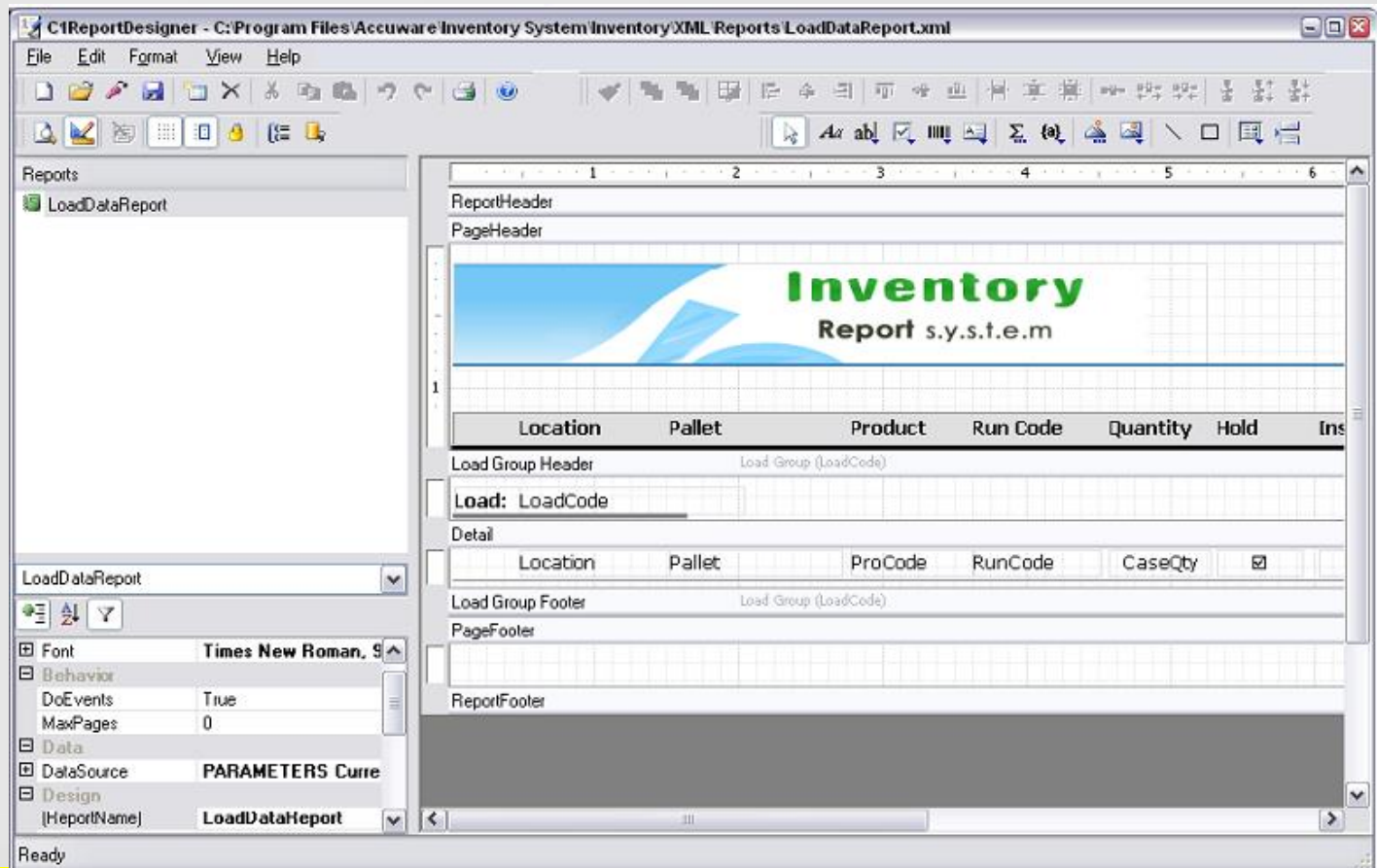
- ActiveReport – DataDynamics

DataDynamics Reports is a reporting toolkit for Microsoft .NET developers based on the Report Definition

Công cụ tạo Report

- C1Report - ComponentOne

References

Bài giảng này tham khảo từ nguồn:

- Slide CNPM, Nguyễn Minh Huy, ĐH KHTN TpHCM.
- Slide CNPM, Trần Ngọc Bảo, ĐH Sư phạm TpHCM
- Slide Thiết kế PM hướng đối tượng, Trần Minh Triết, ĐH KHTN TpHCM.

Câu hỏi và thảo luận

